

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 343/08-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. arch. Š. D., T., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2 až 4, čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 10 C 86/2003 zo 16. júna 2004 v spojení s opravným uznesením č. k. 10 C 86/2003-77, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 16/2005-100 z 5. decembra 2005 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 22/2007 z 29. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. arch. Š. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. augusta 2008 doručená sťažnosť Ing. arch. Š. D., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. H., B., ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2 až 4, čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 86/2003 zo 16. júna 2004 v spojení s opravným uznesením č. k. 10 C 86/2003-77 (ďalej len „rozsudok zo 16. júna 2004“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 16/2005-100 z 5. decembra 2005 (ďalej len „rozsudok z 5. decembra 2005“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 22/2007 z 29. apríla 2008 (ďalej len „rozsudok z 29. apríla 2008“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe právoplatného súdneho rozhodnutia (rozsudku Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 23 Cb 333/00 z 18. septembra 2001) podal sťažovateľ ako oprávnený návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému o vymoženie sumy 115 961 Sk s príslušenstvom. V exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom Ing. J. F. pod sp. zn. EX 37/2001 bol vydaný exekučný príkaz na prikázanie peňažných prostriedkov z bankového účtu povinného vedeného bankou H. B. S., a. s., B. (ďalej len „banka“), ktorý jej bol doručený 2. decembra 2002. Banka odmietla exekučný príkaz vykonať a odpísať peňažné prostriedky z účtu povinného z dôvodu, že jej bol 9. novembra 2001 doručený príkaz prokurátora na zaistenie uvedeného účtu povinného vydaný v trestnom konaní. Trvanie tohto príkazu bolo potvrdené banke aj vo vyjadrení Krajskej prokuratúry v Bratislave z 3. júna 2003, a preto v zmysle § 79c ods. 3 Trestného poriadku má zakázanú akúkoľvek dispozíciu s predmetným účtom.

Sťažovateľ z dôvodu odmietnutia vykonania exekučného príkazu bankou podal proti nej 7. novembra 2003 poddĺžnícku žalobu, ktorou sa domáhal uloženia povinnosti zaplatiť sumu 115 961 Sk s príslušenstvom. Konanie bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 10 C 86/2003, ktorý svojím rozsudkom zo 16. júna 2004 žalobu sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ následne požiadal listom z 10. septembra 2004 Úrad špeciálnej prokuratúry (príslušný v trestnom konaní, v ktorom bol vydaný príkaz na zaistenie účtu povinného) o udelenie súhlasu banke na uvoľnenie peňažných prostriedkov z účtu povinného na realizáciu exekúcie v prospech sťažovateľa. Tejto žiadosti nebolo vyhovené.

Na základe odvolania sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2004 krajský súd svojím rozsudkom z 5. decembra 2005 rozsudok okresného súdu zo 16. júna 2004 potvrdil, a zároveň pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie z dôvodu, že *„riešenie otázky, ako sa má poddlžník (banka) zachovať v prípade, že dôjde k stretu príkazov prokurátora a exekútora (príkazom na zaistenie peňazí na účte a exekučného príkazu) - ako tomu bolo v tejto právnej veci - , a ktorý z nich má splniť, resp. ako má postupovať“*, posúdil krajský súd ako otázku zásadného právneho významu, pričom krajský súd túto otázku posúdil tak, že banka postupovala správne, keď za stavu trvajúceho príkazu prokurátora na zaistenie účtu povinného nerealizovala exekučný príkaz exekútora na vymoženie pohľadávky sťažovateľa odpísaním peňažných prostriedkov z tohto účtu.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu z 5. decembra 2005 dovolanie, ktoré najvyšší súd svojím rozsudkom z 29. apríla 2008 zamietol z dôvodu, že sa plne stotožnil s právnymi závermi krajského súdu pri posúdení krajským súdom vymedzenej otázky zásadného právneho významu, pre posúdenie ktorej bolo krajským súdom pripustené dovolanie proti jeho rozsudku.

Podľa sťažovateľa došlo rozsudkami okresného súdu, krajského súdu i najvyššieho súdu k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu, a to najmä porušením ním označených článkov ústavy a uviedol:

„Zákon č. 141/1961 Zb. v § 79c síce umožňuje prokurátorovi dať príkaz, aby peniaze na účte v banke boli zaistené a zakázať akékoľvek dispozície s nimi do výšky zaistenia (zákaz však mimo iného v príkaze nebol vyjadrený), no v žiadnom zákone ustanovení... nie je oprávnenie prokurátora, aby takýmto príkazom odložil vykonateľnosť právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia.“ (čl. 2 ods. 2 ústavy)

«Právo na súdnu ochranu sťažovateľa bolo príkazom prokurátora a následným súdnym výkladom veci fakticky odňaté, právoplatný a vykonateľný rozsudok súdu... sa stal v rukách sťažovateľa len „bezvýznamným zdrapom papiera“.» (čl. 12 ods. 1 ústavy)

„Sťažovateľovi bola tým, že uplatnil svoje právo na súdnu ochranu, ktorého integrálnou súčasťou je aj výkon rozhodnutia, spôsobená ujma tak v materiálnej oblasti... ako aj v nemateriálnej oblasti - jeho dôvera vo vykonateľnosť súdneho rozhodnutia, právny

štát a právnu istotu bola počínaním súdov nalomená a jeho česť a dôveryhodnosť boli spochybnené argumentáciou odôvodnenia... rozsudku Krajského súdu v Bratislave...“
(čl. 12 ods. 4 ústavy)

„Sťažovateľovi bola uložená povinnosť bez zákonného základu strpieť faktický odklad vykonateľnosti právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, resp. zákaz vykonať vykonateľný rozsudok.“ [čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy]

„žiadnym zákonným ustanovením a ani jeho výkladom, čo ako extenzívnym... nemožno dospieť k záveru, že právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu by malo alebo mohlo byť odložené či zrušené príkazom prokurátora“ (čl. 13 ods. 2 ústavy)

„odklad exekúcie možno uskutočniť len na základe zákona... no v žiadnom zákonom ustanovení nie je daná prokurátorovi právomoc..., aby navrhol odklad exekúcie, pritom... vydaním príkazu prokurátora dochádza k prípadu, keď exekúcia je fakticky odložená, nevykonateľná, resp. zakázaná.“ (čl. 13 ods. 3 ústavy)

„ak je teda cieľom obmedzenia - príkazu prokurátora zaistenie peňazí na účte na účely trestného konania (príkaz bol daný, rozsah podvodu je zistený, obvinenia boli vznesené voči konkrétnym osobám, poškodené osoby sú známe ako aj výška škody im spôsobenej), prečo príkaz obmedzuje aj zákonný nárok sťažovateľa, ktorý je v danom prípade aj poškodeným?“ (čl. 13 ods. 4 ústavy)

„Výkon exekúcie, ktorý je integrálnou súčasťou súdnej ochrany... bol znemožnený príkazom exekútora a súdnym výkladom veci, ktoré spôsobili denegatio iustitiae.“ (čl. 46 ods. 1 ústavy)

„Kde je v uvedenom postupe súdov naplnenie zásad občianskeho konania uvedených v § 1 až 3 OSP... Ved' ani jeden zo súdov nenaplnil tieto zásady, rozhodol v rozpore s nimi.“
(čl. 46 ods. 4 ústavy)

„I keď prokurátor nebol účastníkom konania v konaní o zaplatenie pohľadávky sťažovateľa a následnom konaní o podlžníckej žalobe, svojím príkazom fakticky vstúpil... do finálnej fázy konania - výkonu právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia... a súdy v konaní o podlžníckej žalobe akoby legitimizovali postavenie prokurátora v konečnej fáze súdnej ochrany sťažovateľa a jeho úkonu - príkazu pripísali väčší právny význam a silu ako už právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu súdu.“ (čl. 47 ods. 3 ústavy)

„Ako môže príkaz prokurátora v danom prípade chrániť právo a zákonom chránený záujem sťažovateľa, keď ho priam flagrantne porúša?“ (čl. 149 ústavy)

Sťažovateľ ďalej uviedol: «Banka bola povinná rešpektovať nariadený výkon súdneho rozhodnutie, ako aj prokuratúra, príkaz Krajskej prokuratúry zo dňa 7. 11. 2001 č. k. 2 Kv 39/01 ju žiadnym spôsobom nemohol tejto povinnosti zbaviť, ako sa k tomu mylne dopracovali... súde vo výklade § 79c Trestného poriadku.

Zákaz disponovať zaistenými peniazmi na jednej strane ani nebol v príkaze uvedený, a na druhej strane, keby aj bol, takýto zákaz sa nemôže vzťahovať na realizáciu exekučného príkazu, ktorý bol vydaný na základe právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia a súdneho poverenia na výkon exekúcie. Výkon exekúcie nebol doteraz odložený, poverenie na výkon exekúcie nebolo doteraz zrušené a prokurátor nemá zákonné oprávnenie odložiť, a toľž už nie zakázať, výkon súdneho rozhodnutia.

Pripustením odkladacieho, resp. derogačného účinku príkazu prokurátora voči právoplatnému a vykonateľnému súdnemu rozhodnutiu došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na súdnu ochranu. Úkon prokurátora nemôže byť nadradený súdnemu rozhodnutiu premietnutému do exekučného príkazu... výkladom § 79c Trestného poriadku vo vzťahu k právoplatnému a vykonateľnému súdnemu rozhodnutia došlo fakticky k zmene právoplatného rozhodnutia súdu, čo možno jednoznačne považovať za porušenie právnej istoty a základov právneho štátu...

Ak sa má zákaz disponovania so zaistenými peniazmi vzťahovať na všetky situácie rovnako..., prečo sa potom v právnej vede... uvádza príklad pohľadávok štátu (napr. sociálnej poisťovne), kedy sa od zákazu disponovania so zaistenými peniazmi upúšťa, resp. rozhoduje sa, že zákaz sa nevzťahuje na určité dispozície?...

Všetky súde v konaní o poddĺžnickej žalobe svojím výkladom § 79c Trestného poriadku -príkazu prokurátora na zaistenie peňazí na bankovom účte a zákazu dispozície vo vzťahu k právoplatnému a vykonateľnému súdnemu rozhodnutiu porušili ústavné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, lebo sťažovateľovi fakticky zabránili v uplatnení si jeho práva, lebo súčasťou práva na súdnu ochranu je aj výkon vykonateľného súdneho rozhodnutia...

V súvislosti s argumentáciou Najvyššieho súdu SR... je potrebné podotknúť, že je

úplne scestné porovnávať príkaz prokurátora ako orgánu výkonnej moci - jeho procesný úkon v trestnom konaní s exekučným titulom... - čiže úkonom orgánu súdnej moci - ohľadom ich priority podľa času pri ich uplatnení, komu mala dať banka prednosť...

Súdom pri ich rozhodovaní, porovnávaní exekučného príkazu a príkazu prokurátora muselo uniknúť ich pozornosti, že exekučný príkaz je v podstate príkaz súdu realizovaný v tejto podobe súdnym exekútorom, čo potvrdzuje aj to, že súdny exekútor je verejným činiteľom... a že súdny exekútor je v podstate „predĺženou rukou“ súdu. Ak by túto skutočnosť zobrali pri ich rozhodovaní do úvahy, tak by nemohli dospieť k rozhodnutiam, ktorými porušili ústavné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, že príkaz prokurátora „stojí nad“ exekučným príkazom...

nie je možné interpretovať súdny výklad § 79c Trestného poriadku vo vzťahu k vykonateľnému súdnemu rozhodnutiu ako ústavne konformný...

Súdy diskriminovali sťažovateľa pri jeho uplatňovaní ústavného práva na súdnu ochranu tým, že priznali príkazu prokurátora odkladný, resp. derogačný účinok vo vzťahu k vykonateľnému súdnemu rozhodnutiu bez zákonnej podstaty, len akoby z dôvodu, že došlo k stretu záujmov prokurátora a „civilnej osoby“...

A v neposlednom rade došlo konaním súdov... aj k preťahu vo výkone exekučného konania...»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu garantované čl. 12 ods. 1 a 4, či 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2 až 4, čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I zo dňa 16. 6. 2004 č. k. 10C/86/2003 v spojení s opravným uznesením č. k. 10C 86/03-77, rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave zo dňa 5. 12. 2005 č. k. 8 Co 16/05-100 a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 4. 2008 č. k. 2 Cdo 22/2007 porušené bolo.

2. Rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 16. 6. 2004 č. k. 10C/86/2003 v spojení s opravným uznesením č. k. 10C 86/03-77, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 5. 12. 2005 č. k. 8 Co 16/05-100 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 4. 2008 č. k. 2 Cdo 22/2007 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava I na nové konanie a rozhodnutie.

3. Porušitelia sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní

pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, IV. ÚS 55/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05, IV. ÚS 288/05).

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

V súlade so zásadou subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov.

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či existujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ sa v posudzovanom súdnom konaní domáhal zaplatenia sumy 115 961 Sk s príslušenstvom od banky formou poddĺžnickej žaloby z dôvodu, že banka odmietla realizovať exekučný príkaz súdneho exekútora na odpísanie peňažných prostriedkov z účtu povinného v prospech sťažovateľa ako oprávneného v exekučnom konaní z dôvodu, že jej bol doručený príkaz prokurátora vydaný v trestnom konaní na zaistenie účtu povinného. Sťažovateľ takýto postup banky považoval za nezákonný a existenciu príkazu prokurátora nepovažoval za relevantný dôvod na odmietnutie realizácie exekučného príkazu, ktorý bol vydaný v exekučnom konaní vedenom na základe právoplatného súdneho rozsudku ako exekučného titulu.

Základom posúdenia nárokov sťažovateľa v namietanom súdnom konaní bolo posúdenie otázky, či je banka, ktorá vedie účet povinného, proti ktorému je vedená exekúcia, povinná realizovať príkaz súdneho exekútora a odpísať peňažné prostriedky z účtu povinného za stavu, keď prokurátor v trestnom konaní vydal a banke doručil príkaz na zaistenie tohto účtu.

Okresný súd rozsudkom zo 16. júna 2004, krajský súd rozsudkom z 5. decembra 2005 (ktorým na základe odvolania sťažovateľa bol potvrdený rozsudok okresného súdu zo 16. júna 2004 a bolo pripustené dovolanie) a najvyšší súd rozsudkom z 29. apríla 2008 (ktorým zamietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 5. decembra 2005) dospeli k právnemu záveru, že banka postupovala správne, keď exekučný príkaz nerealizovala za stavu trvajúceho príkazu prokurátora na zaistenie účtu povinného, proti ktorému exekučný príkaz smeroval.

Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti s týmto právnym záverom nesúhlasil a argumentoval, prečo právny záver súdov považuje za ústavne nekonformný.

Podľa sťažovateľa rozsudkom okresného súdu zo 16. júna 2004, rozsudkom krajského súdu z 5. decembra 2005, ako aj rozsudkom najvyššieho súdu z 29. apríla 2008 došlo k porušeniu jeho označených základných práv [čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2 až 4, čl. 46 ods. 1 a 4 a čl. 47 ods. 3 ústavy].

Ústavný súd konštatuje, že preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2004 bolo v rámci odvolacieho konania v právomoci krajského súdu a preskúmanie rozsudku krajského súdu z 5. decembra 2005 bolo v rámci dovolacieho konania v právomoci najvyššieho súdu, preto ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu zo 16. júna 2004 a rozsudku krajského súdu z 5. decembra 2005 odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

Z ústavnoprávneho hľadiska môže byť relevantným len preskúmanie rozsudku najvyššieho súdu z 29. apríla 2008.

Najvyšší súd sa zaoberal rozsudkom krajského súdu z 5. decembra 2005 v rozsahu, akým tento vymedzil dovolací dôvod, a to posúdením právneho záveru v otázke stretu príkazu prokurátora na zaistenie účtu povinného a exekučného príkazu doručeného banke vedúcej účet povinného, pričom sa plne stotožnil so záverom krajského súdu, ktorý v odôvodnení svojho rozsudku z 5. decembra 2005 uviedol:

„Podľa § 79c ods. 1 Tr. por. ak sú vecou dôležitou pre trestné konanie peniaze na účte v banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor dať príkaz, aby peniaze boli zaistené priamo na účte.

Podľa § 79c ods. 2 Tr. por. ak ide o vec, ktorá nestrpí odklad, môže prokurátor príkaz uvedený v odseku 1 dať aj pred začatím trestného stíhania. Taký príkaz musí najneskôr do troch dní potvrdiť sudca, inak stráca platnosť.

Podľa § 79c ods. 3 Tr. por. príkaz podľa odsekov 1 a 2 musí byť vydaný písomne a musí byť odôvodnený. Vždy sa v ňom uvedie i suma v príslušnej mene, na ktorú sa zaistenie vzťahuje. V príkaze podľa odsekov 1 a 2, ak nerozhodne predseda senátu alebo prokurátor inak, sa zakáza akékoľvek dispozície zaistenými peniazmi až do výšky zaistenia.

Banka je povinná po doručení exekučného príkazu vyplatiť pohľadávku a jej príslušenstvo oprávnenému; ak sa oprávnený s exekútorom písomne nedohodol inak (§ 96 ods. 3 EP).

Ak banka nepostupuje tak, ako jej to ukladajú ustanovenia § 95, § 96 ods. 3, § 97, § 98 a § 99 EP, môže sa oprávnený na súde domáhať, aby mu banka zaplatila sumu, na ktorú by mal právo, keby banka postupovala správne, a to aj vtedy, keď už na účte povinného nie je dostatok prostriedkov (§ 103 EP)...

Hoci príkaz Krajskej prokuratúry v Bratislave zo dňa 7. 11. 2001 č. k. 2 Kv 39/01 nevychádza presne z dikcie citovaného ust. § 79c ods. 3 Trest. por., aj odvolací súd si jeho obsah vyložil tak, že jeho zmyslom a účelom bolo dosiahnuť zákaz akejkoľvek dispozície s účtami (presnejšie so sumou peňažných prostriedkov na tom - ktorom uvedenom účte), na ktoré sa vzťahoval, a to práve preto, že nevymedzil, ktoré dispozície s predmetnými účtami (presnejšie so zaistenými peňažnými prostriedkami) je možné napriek príkazu vykonať, t. j. na ktoré dispozície s účtami (presnejšie peňažnými prostriedkami) sa príkaz nevzťahuje.

Uvedený výklad (posúdenie) je v súlade aj s obsahom už spomínanej odpovede Krajskej prokuratúry v Bratislave zo dňa 3. 6. 2003, reagujúcej na dotaz odporcu ohľadom vzniknutej situácie po doručení príkazu súdneho exekútora banke, z ktorej odpovede vychodí, že prokurátorka trvala na úplnom zaistení (nedisponovaní s peňažnými prostriedkami) dotknutých účtov T. T. S. s. r. o.

Odvolací súd sa so zreteľom na značnú (aj historickú) blízkosť (obdobnosť) právnych úprav oboznámil aj s príslušnou českou právnou úpravou, na ktorú napokon poukazoval aj navrhovateľ. Porovnaním znenia slovenskej právnej úpravy zaistenia účtu v § 79c Trest. por. a českej úpravy zabezpečenia peňažných prostriedkov na účte banky v § 79a českého Trestného rádu odvolací súd zistil, že česká právna úprava vymedzuje výslovne práve výkon rozhodnutí ako výnimku, na ktorú sa príkaz (orgánu činného v trestnom konaní) zákazu akejkoľvek dispozície s peňažnými prostriedkami nachádzajúcimi sa na účte nevzťahuje (§ 79a ods. 2 Trest. rádu). V Českej republike prijatou úpravou predstavuje teda výkon rozhodnutia vyňatú dispozíciu s peňažnými prostriedkami, t. j. dispozíciu, ktorej sa príkaz na zaistenie peňažných prostriedkov na účte priamo nedotýka. Táto úprava však viaže možnosť dispozície s peňažnými prostriedkami, na ktoré sa vzťahuje príkaz o zaistení, v rámci výkonu rozhodnutia na predchádzajúci súhlas sudcu alebo štátneho zástupcu (túto viazanosť zaviedla novela - zák. č. 265/2001 Sb., keďže v praxi na základe fiktívnych pohľadávok bol práve výkon rozhodnutia zneužívaný pri zaistených prostriedkoch na účtoch na ich odčerpanie).

Situácia, ktorej právne riešenie je predmetom v súdnej právnej veci, je vlastne dôsledkom stretu exekučného príkazu súdneho exekútora na vykonanie exekúcie prikázaním pohľadávky z účtu povinného v banke a príkazu krajskej prokurátorky na zaistenie peňažných prostriedkov na tom istom účte v banke, t. j. vyvoláva otázku, ktorému z uvedených príkazov má peňažný ústav v takejto situácii dať prednosť.

Ako už bolo spomenuté vyššie, príkaz Krajskej prokuratúry v Bratislave nevymedzuje (neposkytuje) žiadne výnimky zo zákazu dispozície s dotknutými peňažnými prostriedkami na bankových účtoch. Vychádzajúc z právnej úpravy § 79c Trestného poriadku by podľa názoru odvolacieho súdu bolo možné realizovať exekútorský príkaz len v takom prípade, ak by príkaz prokurátora (vydaný a doručený odporcovi podstatne skôr ako exekútorský príkaz) vymedzil výslovne, že sa nevzťahuje na finančné prostriedky na účte zaistené v prípade, že ide o výkon rozhodnutia, resp. exekúciu (ako prípady prokurátorom vymedzenej výnimky z akejkoľvek dispozície týmito prostriedkami).

Existujúca právna úprava v slovenskom právnom poriadku pri zvolenom posúdení odvolacím súdom umožňuje aj zamedziť prípadnému čerpaniu peňažných prostriedkov zo zaistených účtov na základe napr. fiktívnych pohľadávok, vymáhaných v rámci výkonu rozhodnutia alebo exekúcie.

Keď rešpektoval odporca spomenutý príkaz prokuratúry - nedávajúci žiadnu výnimku dispozície, postupoval v rámci platného práva a preto nesmel zároveň postupovať aj podľa exekučného príkazu (ktorý postup by zmaril zaistenie peňažných prostriedkov na účte), v takomto prípade nemožno proti odporcovi (banke) úspešne uplatniť poddĺžnícku žalobu.“

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Ústavný súd sa pri výkone svojej funkcie podľa ústavy zameriava na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie vnútroštátnych právnych predpisov všeobecnými

súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a slobodách.

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 *mutatis mutandis* I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (*mutatis mutandis* napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). V právomoci ústavného súdu je iba preskúmanie právneho názoru všeobecného súdu z hľadiska dodržania ústavných princípov, čo však neznamená aj oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov.

Na posúdenie ústavnosti rozsudku najvyššieho súdu z 29. apríla 2008 považoval ústavný súd za podstatné zistiť, či spôsob, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, resp. svoje stanovisko o zákonnosti rozhodnutia krajského súdu je ústavne konformné. Inými slovami, úlohou ústavného súdu bolo zistiť, či spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení a aplikovaných právnych predpisov, ktorými najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, vzhľadom na zistený skutkový stav, nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovaných právnych úprav.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd preskúmal rozsudok krajského súdu z 5. decembra 2005 v rozsahu, v akom bolo proti nemu prípustné dovolanie (týmto rozsahom korešpondujú aj dovolacie dôvody sťažovateľa), a vysporiadal sa s dovolacími dôvodmi, keď dospel k tomuto záveru:

„Na otázku pripustení dovolaní a v daných súvislostiach významnú z hľadiska posúdenia veci ako sa má podlžník (banka) zachovať v prípade, že dôjde k stretu príkazu prokurátora a exekútora (príkazom na zaistenie peňazí na účte a exekučného príkazu) ako tomu bolo v tejto právnej veci, a ktorý z nich má splniť, resp. ako má postupovať, dovolací súd udáva, že žalovaný rešpektujúc príkaz Krajskej prokuratúry v Bratislave zo 7. 11. 2001 č. k. 2 Kv 39/2001 na zaistenie prostriedkov na účte spoločnosti T. T. S., s. r. o., postupoval v rámci platného práva a nemohol postupovať aj podľa exekučného príkazu, ktorý postup by zmaril zaistenie peňažných prostriedkov na účte a v takomto prípade nemožno proti žalovanému (banke) úspešne uplatniť podlžnícku žalobu, tak ako to správne posúdil i odvolací súd. Vychádzajúc z právnej úpravy § 79c Trestného poriadku by bolo možné realizovať exekútorický príkaz len v takom prípade, ak by príkaz prokurátora bol vydaný a doručený žalovanému neskôr ako exekútorický príkaz. Pokiaľ právny subjekt plní povinnosť ktorú mu ukladá všeobecne záväzný právny predpis alebo rozhodnutie štátneho orgánu vydaného na jeho základe, nemožno takýto postup pokladať za porušenie iného právneho predpisu alebo rozhodnutia iného štátneho orgánu, osobitne v prípade, ak takéto rozhodnutie bolo vydané neskôr.“

V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd pri preskúmaní rozsudku najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší sú sa primerane vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa, správne ustálil skutkový stav veci a relevantné zákonné ustanovenia aplikoval spôsobom, ktorý neodporuje ich zneniu, účelu ani označeným článkom ústavy. Nezistil žiadne skutočnosti, na základe ktorých by

bolo možné tento rozsudok označiť za nezlučiteľný s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou ustanovenými princípmi súdneho rozhodovania (čl. 144 ods. 1 ústavy).

Z uvedeného dôvodu podľa názoru ústavného súdu nejestvuje ani príčinná súvislosť medzi označenými právami sťažovateľa a postupom najvyššieho súdu pri rozhodovaní v danej veci, ktorá by umožňovala vysloviť záver o porušení sťažovateľom označených práv. Skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia.

O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03), pričom v konkrétnych okolnostiach danej veci sa tak podľa názoru ústavného súdu nestalo.

Treba uviesť, že v danom prípade skutočnosť, že krajský súd pripustil dovolanie proti svojmu rozsudku z 5. decembra 2005 v časti ním vysloveného právneho záveru, svedčí o tvorbe judikatúry všeobecných súdov v konkrétnej posudzovanej právnej otázke. Z hľadiska posúdenia ústavnosti všeobecnými súdmi aplikovaného právneho záveru ústavný súd zdôrazňuje, že všeobecné súdy svoj právny záver náležite a kompaktno odôvodnili a sťažovateľom uvedená argumentácia v jeho sťažnosti nebola spôsobilá vyvolať pochybnosť o neospravedliteľnosti a neudržateľnosti tohto odôvodnenia z ústavného hľadiska.

Keďže s ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu z 29. apríla 2008 nemá žiadnu vecnú súvislosť s tvrdeným porušením označených práv sťažovateľa, odmietol jeho sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku najvyššieho súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. októbra 2008